

Udržování drobných vodních toků se bez spolupráce vodohospodářů s obcemi i jednotlivými občany neobejde

Situace na přibližně 2 600 km drobných vodních toků se od roku 2010, odkdy o drobné vodní toky pečuje státní podnik Povodí Odry, postupně zlepšuje. Odstraňování historicky vzniklých odtokových závad, nedostatečné čištění odpadních vod vtékajících do říček, zanášení koryt toků sutí a biologickým odpadem a neochota vzdát se svých pozemků ve prospěch protipovodňové ochrany, způsobuje správci toků někdy nepřekonatelné překážky. Důsledkem přívalových povodní jsou pak povodňové škody na majetcích občanů, obcí, kraje i státních a hledá se viník. Buďme však objektivní a zkusme si zrekapitulovat některá fakta.

Vážení občané,

opakovaně bylo území povodí Odry zatíženo přívalovými srážkami, které byly příčinou tzv. bleskových povodní způsobující zaplavení vašich zahrad a domů a bohužel i utonutí. Vznikly tak škody na majetcích Vašich, ale i obecních, krajských nebo státních. Charakteristickým rysem těchto povodní je fakt, že se převážně rozvodní a vylijí z koryt drobné vodní toky a ještě častějším jevem je, že nemovitosti jsou zaplaveny povrchovými vodami stékajícími ze svahů, které se přes zástavbu umístěnou v údolí kolem potoků nemohou dostat do koryt příkopů, bystřin a potoků.

Vznikají tak škody a hledá se „viník“. Objevuje se řada mediálních výstupů, ve kterých je za hlavní příčinu škod označen špatný stav koryt toků s nánosy a nedostatečná údržba břehových porostů, zarůstání trávou, apod. Buďme však objektivní a zkusme si zrekapitulovat některá fakta.

Řada obcí se kolem drobných vodních toků vyvíjela urbanisticky po roce 1948 z hlediska vodního hospodářství a odtokových poměrů zcela nevhodně. Nemovitosti se postupně začaly budovat bezprostředně na břehových hranách koryt, často je ke každé nemovitosti veden mostek, převážně s nedostatečnou průtočnou kapacitou způsobující odtokovou závalu.

Odpad kolem vody nepatří

V horších případech se koryto drobného vodního toku zatrubnilo. V nejhorších případech se nad zatrubnění umístila zástavba. Zatrubnění mají často nedostatečnou kapacitu a neexistuje k nim alternativa při údržbě nebo jednoduchá možnost potřebného zkapacitnění. Stává se, že obce nebo občané „ztratili paměť“ a k zatrubnění se po naplnění jejich životnosti nehlásí. A přesto se objevují požadavky na zatrubnění i nyní a mnohdy s neuvěřitelným argumentem, že voda v toku „smrdí“ a je hygienickou závadou. Modernizace obcí znamenala za posledních 50 let vybudování inženýrských sítí, pro které však občané neposkytli pozemky, a ty jsou pak vedeny bezprostředně podél koryt nebo i v nich a často při křížení mají zcela nedostatečné krytí pode dnem, což prakticky znemožňuje provádět jakékoli výkopy při údržbě toku. Složitě je majetkoprávní vypořádání pozemků jak u stávajících úprav drobných vodních toků, tak u připravovaných protipovodňových nebo revitalizačních opatření, kdy občané vnímají pouze své osobní zájmy.

Budovat jakékoli překážky v toku je nebezpečné

S ohledem na často omezené přístupy ke korytům jsme nuceni většinou provádět kosení břehů ručně a pak náročným a zdlouhavým způsobem travní hmotu z koryt uklidit. Navíc doposud řada domů má nedostatečné čištění domovních odpadních vod a vypouštěním těchto vod do koryt potoků dodává travní hmotě potřebné živiny.

Existuje i řada případů, kdy sklepy rodinných domů jsou odvodněny do toku bez projednání. Při zvýšených vodních stavech se potoční voda potom zpětným vzduťím dostává až do domů.

Při kontrolních pochůzkách drobných vodních toků opakovaně evidujeme ukládání odpadů do průtočného profilu všeho druhu, a to od stavební sutě přes travní hmotu, biologický odpad z kuchyně a z přebytků úrody, ale také vybavení domácností nebo často pneumatiky.

Travní porost zpevňuje dno koryta vodního toku a nezpůsobuje odtokovou závalu a zvýšení hladinových stavů

Jednou z povinností správce vodního toku je ochrana přirozeného koryta a jeho vývoje. U přirozených koryt vodních toků má tak správce velmi omezené možnosti zásahu. Koryto takového toku může přirozeným působením tekoucích povrchových vod a dalších přírodních faktorů měnit svůj směr, podélný sklon a příčný profil (§ 44 a 46 vodního zákona). Řada vodních toků historicky

upravených dále prošla postupnou renaturací a dnes se na toky pohlíží jako na toky přirozené a požívají značné ochrany z hlediska životního prostředí.

Nutno podotknout, že řadu povinností mají i pobřežníci, vlastníci pozemků a nemovitostí kolem vodních toků.

Tento stručný výčet ukazuje, že situace na cca 2 600 km drobných vodních toků není jednoduchá. Přesto se státní podnik Povodí Odry snaží stav na drobných vodních tocích postupně zlepšovat. Kupříkladu ve vhodných místech připravuje a realizuje vodní nádrže, které nad obcí utlumí velkou vodu a zároveň slouží i jako krajínovotvorný prvek, který zmírňuje projevy sucha. Při plnění zákonných povinností připravuje a provádí státní podnik Povodí Odry údržbu břehových a doprovodných porostů.

Stavební suť do vodního toku nepatří

Významnou preventivní činností státního podniku je pro drobné vodní toky postupné pořizování studií odtokových poměrů. Tyto jsou hlavním zdrojem informací pro rozhodovací činnost orgánů státní správy a samosprávy v dalším rozvoji nebo ochraně obce před povodněmi. Další preventivní činností je postupné posilování jarních povodňových prohlídek, které provádíme ve spolupráci s obcemi s následným ukládáním nápravných opatření k řešení odtokových závad nejen pobřežníkům, ale i správcům toku. Vznikly nové srážkoměrné a vodoměrné stanice, které umožňují varování občanů před přívalovou povodní a mají vazbu na povodňové plány obcí a integrovaný záchranný systém.

Odtokové poměry a celkový stav koryt drobných vodních toků, se od roku 2011, odkdy o drobné vodní toky pečuje státní podnik Povodí Odry, postupně a objektivně zlepšuje.

Zlepšování odtokových poměrů a stavu potoků a bystřin v povodí Odry se neobejde bez vzájemné spolupráce a respektu!

Děkujeme.